

DEREITO

Javier Gárate Castro
Manuel Segura Ortega
Luis Rodríguez Ennes
Emma Montanos Ferrín

A CORUÑA

A Universidade da Coruña conta coa súa propia Facultade de Dereito, recén instalada no novo edificio, especificamente construído para albergala, do campus de Elviña.

Trátase dun centro con limitación de prazas desde a súa creación. Admitíronse un máximo de 350 alumnos no curso académico 1994-1995. O plan de estudos vixente é o tradicional: os estudantes deben cursar en 5 anos as 25 materias preceptivas do mesmo. Hoxe en día, o cadro de profesorado, tanto de Catedráticos coma de Profesores Titulares, está completo.

Este centro caracterízase pola súa orientación marcadamente profesional, facilitada polo feito de estaren radicadas na cidade da Coruña as máis altas instancias xudiciais de Galicia, o que explica a lóxica preocupación desta Facultade

polo estudio científico da realidade xurídica galega, do que son boa mostra, entre outras, o convenio asinado coa Xunta de Galicia e o Tribunal Superior de Xustiza de Galicia para facer unha recompilación o máis exhaustiva posible da xurisprudencia deste último, e mailo Curso de Postgrao que nesta Facultade se imparte sobre Dereito propio de Galicia (en colaboración coa Academia Galega de Xurisprudencia e Lexislación, e o Parlamento da Comunidade Autónoma).

A proxección internacional da Facultade de Dereito da Coruña é evidente, non só en canto ó intercambio de estudantes, senón tamén polo que se refire á oferta de Seminarios e Cursos dese mesmo carácter, con atención especial ó ordenamento xurídico da Unión Europea (Curso de postgrao sobre Comunidades Europeas, e co apoio infraestructural do propio Centro de Documentación Europea da Universidade; Curso *Jean Monet*;

Seminario Internacional de *Ius Commune*, etc.).

Esta Facultade conta así mesmo co seu propio programa de Doutoramento, organizado no bienio correspondente por cada un dos tres Departamentos Xurídicos nos que se integran as diversas áreas de coñecemento adscritas ó centro, que levan a cabo unha investigación do máis alto nivel, que aparece plasmada nas correspondentes teses de doutoramento elaboradas e defendidas nesta Facultade.

SANTIAGO

O plan de estudos vixente na Facultade de Dereito da Universidade de Santiago establece unha duración do ensino de cinco anos. O número de materias que os alumnos deben cursar durante este período é de 25. Ademais, e a partir de terceiro curso, deben elixir outras dúas disciplinas (tamén obrigatorias) dun catálogo de disciplinas optativas.

Na organización docente existe unha distribución bastante equilibrada da carga lectiva, de modo que o número de materias por ano é bastante similar. As únicas excepcións encontrámoslas en primeiro e cuarto curso, nos que deben estudar 4 e 6 disciplinas respectivamente.

Polo que se refire ó contido, sóse facer unha gran división -xa clásica- entre Dereito Público e Dereito Privado. Aínda que esta división foi obxecto de numerosas críticas (na medida en que hai disciplinas que dificilmente poden

encadrarse nun ou noutro sector), segue sendo bastante útil. No Dereito Público integraríanse aquelas relacións que se establecen entre os particulares e o Estado (entendendo por tal todas e cada unha das Administracións públicas). Son relacións marcadas pola idea de supremacía, de modo que o Estado ocupa sempre unha posición preeminente. Cando, pola contra, as relacións xurídicas teñen lugar entre os cidadáns entre si estamos en presenza do Dereito Privado, que ten como un dos seus principios básicos o da autonomía da vontade, que dota os individuos dunha ampla marxe de liberdade á hora de configurar os seus respectivos dereitos e obrigas. A maioría das materias da carreira, coa advertencia feita anteriormente, pódese encadrar nun destes grandes sectores. Por outra parte, hai unha serie de disciplinas que teñen un carácter introductorio e que presentan a descrición do fenómeno xurídico desde unha perspectiva total.

Un dos problemas, desde hai anos, da carreira de Dereito é o da masificación, en parte causada pola idea que se ten de que esta titulación ofrece múltiples saídas profesionais. Debido a esta idea e á non admisión noutra carreira, por falta dunha nota suficiente nas Probas de Aptitude para o Acceso á Universidade, ás veces os estudantes decídense a cursar finalmente a de Dereito, aínda que non teñan, en xeral, nin vocación nin aptitudes para ela, o que constitúe unha das causas que explican o relativamente alto índice de fracaso que se observa entre os que deciden iniciar os estudos de Dereito.

Na nosa Comunidade Autónoma, o alumno que pretende estudar Dereito encóntrase cunha ampla oferta de Centros; en concreto: as Facultades de Santiago de Compostela. A Coruña, Ourense e , desde este curso académico, Vigo. Ás que lles hai que engadir varios centros asociados á UNED. Non obstante, a situación das devanditas Facultades é moi desigual, tanto no que se refire ó cadro de doutores e profesorado estable (catedráticos e profesores titulados de Universidade), coma en relación cos medios materiais, fundamentalmente os fondos bibliográficos con que contan. Non existe en Galicia ningún centro privado; con todo, a calidade da docencia que ofrecen os centros desta natureza radicados noutras comunidades autónomas queda por debaixo da que convén que teñan os centros públicos.

Tódalas Facultades de Dereito galegas estableceron un límite á admisión de novos alumnos de primeiro curso, o que supón que a nota obtida nas Probas de Aptitude para o Acceso á Universidade vai actuar como elemento condicionante da mencionada admisión, non só na carreira de Dereito, senón tamén nunha Facultade concreta. A de Santiago de Compostela situou o límite en 550 alumnos. Os problemas de masificación , máis graves cós que poden afectar ás Facultades da Coruña e Vigo, poden obrigar á reconsideración do expresado límite, co obxecto de reducir progresivamente o número de alumnos en cada novo curso académico, salvo que se proceda a un aumento sensible de prazas de profesores e de aulas.

VIGO

A Universidade de Vigo dispón de dúas titulacións en Dereito. A primeira, denominada rama xeral, está ubicada, desde 1990, na Facultade de Dereito do campus de Ourense. A segunda, chamada especialidade económica e empresarial, impárte desde outubro de 1994 no campus de Vigo, nunha Sección Delegada da Facultade de Dereito.

A rama xeral conta xa cun novo plan de estudos homologado o pasado ano polo Consello de universidades, e é a primeira Facultade de Dereito de Galicia en implantalo. A licenciatura é de cinco anos, nos que hai que cursar as materias troncais, optativas e de libre elección correspondentes ós aspectos xurídicos da carreira de Dereito.

A especialidade económica e empresarial, que ten un plan de estudos homologado polo Consello de Universidades o pasado ano, responde á necesidade de dispoñer en Galicia duns estudos de Dereito cun campo disciplinar diferenciado da licenciatura clásica, orientados á formación de profesionais no campo das materias xurídicas e económicas, empresariais e comunitarias. Esta titulación, cun deseño totalmente novo, non só en Galicia senón tamén nas Universidades públicas españolas, xa se experimentou con éxito en institucións de carácter privado como a Universidade de Deusto e o ICADE.

O plan de estudos, de carácter interdisciplinar, permite a complementariedade coa titulación de Dereito exis-

tente no campus de Ourense, o que diversifica a oferta e evita os traslados forzosos dos alumnos ás entidades privadas que, ata ese momento, monopolizaban este tipo de estudos.

SAÍDAS PROFESIONAIS

No tocante ás saídas profesionais para o licenciado en Dereito, a simple posesión deste título faculta para o exercicio libre da profesión como avogado ou procurador, aínda que esta situación pode cambiar a curto prazo, pois pódese chegar a esixir unha formación ou aprendizaxe previa e específica que, no caso dos avogados, estaría a cargo das Escolas de Práctica Xurídica, na organización das que están presentes, con maior ou menor protagonismo, os Colexios de Avogados. A empresa privada e as Administracións públicas constitúen outras fontes de posibles colocacións; pero son as Administracións as que ofertan máis variados e numerosos postos de traballo. Se se aspira a obter unha colocación na empresa privada, resulta conveniente, no caso de carecer dunha experiencia previa significativa, a exhibición de algo máis có título de licenciado en Dereito, por exemplo o diploma acreditativo de que se seguiu e superou algún dos masters ou cursos de postgrao orientados á preparación no campo da dirección de empresas. As Facultades de Dereito organizan actualmente, en colaboración con diversas institucións, varios cursos ou masters dos xa mencionados. Para a formación específica na área das relacións laborais figura o Curso superior de relacións laborais,

levado a cabo en colaboración co Consello Galego de Relacións Laborais. A Escola de Negocios de Caixa Vigo oferta, pola súa parte, diversos cursos relacionados coa administración de empresas.

En termos comparativos, as maiores oportunidades de colocación son, segundo se apuntou, as proporcionadas polas Administracións públicas (do Estado, das Comunidades Autónomas, Administración Local e organismos autónomos). Para adquirirla condición de funcionario en calquera dos corpos que esixen o título de licenciado en Dereito hai que superar antes a correspondente oposición. O contido e a dificultade desta depende do corpo no que se aspire a ingresar. Son especialmente difíciles, entre outras, as oposicións a Notarías, Rexistros da Propiedade, Letrados do Consello de Estado, e Avogados do Estado. Sen ánimo de exhaustividade, o licenciado en Dereito pode aspirar a acceder, ademais de ós referidos corpos, ós diversos corpos técnicos e de Letrados das diferentes Administracións Públicas e órganos constitucionais (por exemplo, Corpo Superior de Administradores Cívís do Estado, Letrados da Administración da Seguridade Social, Letrados das Cortes Xerais, Letrados dos Parlamentos das Comunidades autónomas); ós Corpos Superiores de Inspectores de finanzas do Estado e de Inspectores de Traballo e Seguridade Social (ós que se poden engadilos de Inspección tributaria creados por algunhas Comunidades Autónomas); ás carreiras xudicial e fis-

cal; ó Corpo de Secretarios da Administración de Xustiza; ó Corpo de Secretarios da Administración Local, etc. Aínda que non se esixe para ingresar nos correspondentes corpos o título de licenciado, senón o de diplomado, un considerable número de licenciados en Dereito opta por prepara-las oposicións ós corpos de xestión existentes nas diferentes Administracións. En fin ,o actual licenciado en Dereito non pode deixar de valorar como posible saída profesional o acceso a un posto de funcionario nas institucións da Unión Europea. Para o acceso ás carreiras xudicial e fiscal resulta apropiado o master en Dereito Xudicial que oferta a Facultade de Dereito de Santiago de Compostela en colaboración co Consello Xeral do Poder Xudicial e a Xunta de Galicia.

Na actualidade, polo moi elevado número de estudantes de Dereito, as restriccións adoptadas polas distintas Administracións públicas en relación coa oferta de postos de traballo para os que é conveniente o perfil de licenciado en Dereito, e pola saturación do exercicio libre da profesión (elevado número de avogados e procuradores), prevese que a carreira perda, se non a perdeu xa, a nota de ser unha das de menos licenciados en paro. A conclusión non parece

facilmente refutable, segundo as premisas nas que se basea. Ademais, a cada vez maior proporción entre os postos de traballo dispoñibles e os candidatos ós mesmos conduce a unha considerable elevación da competitividade entre tales candidatos. Isto debería suscitar unha reflexión sobre o nivel de coñecementos que convén esixir ós nosos estudantes de Dereito. Non se quere dicir con isto que a docencia impartida polas Facultades de Dereito deba ter como obxectivo inmediato a formación de profesionais (avogados, xuíces, fiscais, notarios, rexistradores da propiedade, técnicos das diversas Administracións ,etc.), que é unha crenza errónea de moitas persoas alleas ó mundo do Dereito; polo contrario, a mencionada docencia debe dirixirse, basicamente, tanto na súa faceta teórica coma práctica, a familiarizalo alumno no manexo dos conceptos e técnicas xurídicos, e situalo nunha posición óptima para posteriormente, tras finaliza-la carreira, poder prepararse adecuadamente para unha concreta profesión xurídica. Pero esa segunda fase xa non é un labor propio da Facultade, senón das Escolas de práctica xurídica, dos Centros de estudos xudiciais, das diversas Escolas de Administración Pública, da Escola Diplomática, etc.